

TESZTFORMA

A

Keresztnév:

Vezetéknév:

Feladatlap magyar nyelvből és irodalomból

Test z maďarského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 5. ročníka ZŠ

A TESZT
KÓDJA

4022

T5-2016

Kedves Tanulók!

A magyar nyelv és irodalom feladatlapot kaptátok kézhez.

- A feladatlap 30 feladatot és 3 kiinduló szöveget tartalmaz.
- A 01–21. feladatok a kiinduló szövegekhez kapcsolódnak.
- A 22–30. feladatok nem kapcsolódnak a kiinduló szövegekhez.
- A feladatlap tartalmaz:
 - 20 feladatot, amelyekben az A, B, C, D válaszok közül csak egy a helyes, amelyet ki kell választanotok,
 - 10 feladatot, amelyekhez rövid választ kell alkotnotok.
- A válaszokat először a feladatlapba íjátok be! Ha valamelyik feladatot nem tudjátok megoldani, folytassátok a következő feladat megoldásával! A válaszadó lapba csakis akkor íjátok be a helyes válaszokat, ha meg vagytok győződve arról, hogy már nem fogtok rajtuk változtatni!
Olvashatóan, folyóírással íjátok!
- **Csak a válaszadó lapba helyesen beírt válaszokat értékeljük.** Minden helyes választ 1 ponttal értékelünk.
- A válaszok beírásához kék színnel író tollat használjatok!
- Összpontosítsatok a munkára, és minden feladatot figyelmesen olvassatok el!
- A feladatok kidolgozására 60 perctek van.

Sok sikert kívánunk!

1. kiinduló szöveg

A magyarok útra kelnek

Ötszáz esztendeje volt már, hogy a hunok elváltak a magyaroktól, és elindultak új hazát keresni. Ez alatt az ötszáz esztendő alatt a magyarok is megszorodtak, és ők is elindultak új hazát keresni. Mielőtt elindultak volna a nagy útra, a nép öregjei, vezérei, táltosai összeültek tanácsot tartani.

Hét törzsből állt akkor a magyarság. Mindegyiknek megvolt a maga külön vezére, és egyik se avatkozott a másik dolgába. Bizony, ez nem volt jó olyan nemzetnek, amely harccal, háborúval akart új hazát szerezni.

A darumadarak is vezért választanak maguknak, mikor útra kelnek, mondták a nép bölcsei. Nekünk is egy fejedelem kell, akinek mindenki szót fogadjon. A hét törzs hét vezére közül Álmot választották meg a magyarok fejének, aki a legöregebb és legbölcsebb volt köztük. Álmos aztán öregsége miatt fiára, Árpádra bízta a főhatalmat.

Elindultak, s el is jutottak hegyeken, vizeken, ellenséges országokon keresztül egészen addig a földig, amely Attilaé volt valaha. Árpád seregei Munkács váránál ereszkedtek le a síkra, ott tartottak pihenőt. Álmos itt meghalt, eltemették, Árpád fejedelem pedig megkezdte a honfoglalás nagy munkáját.

Forrás

MÓRA Ferenc: *Mondák és mesék*. Budapest: Ciceró Könyvstúdió Kft., 2007, feldolgozás.

Az 1. számú kiinduló szöveghez az 01–07. feladat tartozik.

01. A kiinduló szöveg

- A** a hunok életéről szól.
- B** Attila kalandozásairól szól.
- C** Álmos fejedelem életéről szól.
- D** a magyarok honfoglalásáról szól.

02. Írd le, hogy a kiinduló szöveg alapján hol halt meg Álmos!

03. A kiinduló szöveg alapján miért kellett a magyaroknak fejedelmet választani?

- A** Azért, hogy legyen, akire mindenki hallgat.
- B** Azért, mert a hunoknak is volt vezérük.
- C** Azért, mert a hunokkal indultak háborúzni.
- D** Azért, mert Álmos szeretett volna vezér lenni.

04. A kiinduló szöveg alapján dönts el, melyik állítás igaz!

- A** Álmos a hunok hét törzsének vezére volt.
- B** Álmos vezér Árpád fejedelem fia volt.
- C** Attila a magyarok főhatalmú fejedelme volt.
- D** Árpád fejedelem Álmos vezér fia volt.

05. Válaszd ki az alábbi meghatározások közül azt, amelyik a *bölcs* szó ellentétes jelentése!

- A** okos
- B** értelmes
- C** ostoba
- D** eszes

06. Az alábbiak közül melyik az elvont főnév?

- A** darumadár
- B** hatalom
- C** hegy
- D** vár

07. A kiinduló szöveg alapján ki írhatta volna az alábbi e-mailt és kinek? Írd a vonalra a két nevet a következő sorrendben: ki írta, kinek!

Kedves Fiam!

Érzem, fogytán az erőm. Szeretném neked átadni a főhatalmat, s kérlek, folytasd becsülettel a megkezdett munkát.

Szeretettel, Édesapád

2. kiinduló szöveg

Van-e élet a barlangokban?

A gombákkal ellentétben a növények nem tudnak megélni az örök sötétségben. Az állatok között azonban akadnak barlangi életmódra átállt fajok: kicsi rákok, pókok és rovarok. A valódi barlangi állatok szeme jellemzően visszafejlődött, testszínük halvány, hiszen bőrükből hiányzik a pigment. Általában érzékeny tapogató- és szaglószerveket fejlesztettek ki, hogy a sötétben megtalálják táplálékukat, zsákmányukat vagy párjukat. Sokan közülük hosszú lábakon csúsznak-másznak. Hosszú ideig kibírják táplálék nélkül. A barlangi életnek megvannak a maga előnyei: odalent egész évben 8–10 °C a hőmérséklet.

Más barlangkedvelő állatfajok, mint pl. a denevérek, csak időlegesen rendezkednek be a föld alatti üregekben, télre húzódnak csak be a barlangok mélyébe. Különleges érzékszerveiknek köszönhetően az ultrahang-visszaverődés révén tájékozódnak a vaksötétben.

A kőkorszaki ember számára szintén jó lakhelyet, védelmet nyújtottak a barlangok kiszélesedő járatai. A barlangok belsejében kialakult csarnokokban a kőkorszaki vadászok olykor varázslattal próbálták befolyásolni a vadászszerencsét. Ennek köszönhetjük a barlangrajzokat.

Forrás

KÖTHE, Rainer: *A Föld és a világűr*. Természetbúvár sorozat. Budapest: Tesloff –Babilon, 2003.

A 2. kiinduló szöveghez a 08–14. számú feladat tartozik.

08. A kiinduló szöveg alapján mi a barlangi élet előnye?

- A** az állandó sötét
- B** az állandó hőmérséklet
- C** az állandó mélység
- D** az állandó páratartalom

09. A kiinduló szöveg alapján mely állatok élnek csak egy ideig a barlangban?

10. Mi a kiinduló szöveg műfaja?

- A** irodalmi szöveg
- B** ismeretterjesztő szöveg
- C** népmese
- D** regény

11. A kiinduló szöveg alapján mik vagy kik nem tudnak alkalmazkodni a barlangi élethez?

- A** állatok
- B** gombák
- C** növények
- D** emberek

12. A sok szó szófaja:

- A** határozott számnév
- B** határozatlan számnév
- C** fokozott melléknév
- D** ragos főnév

13. Az alábbiak közül melyik igére igaz: T/2., múlt idő?

- A** csúszunk
- B** másztok
- C** húzódtatok
- D** tájékozódtak

14. Melyik sorozathoz tartozik a könyv, amelyből a kiinduló szöveg van?

3. kiinduló szöveg

Az „ezernyelvű” madárról

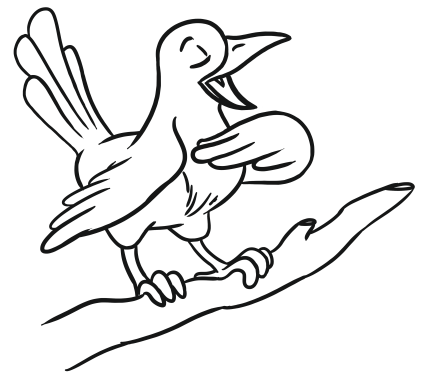
Anádirigó tanyája közelében, a vízparton, ott, ahol néhány kis fűzbokor vagy csenevész fa áll, találkozhatunk a nádvilág legkitűnőbb hangutánzó madarával, a kékbeggyel is.

Ez a veréb nagyságú, de karcsú, vékony lábú madár nem véletlenül kapta a nevét. Begye és melle gyönyörű kék, a közepén hófehér folt ragyog. Európa északi tájain és Szibériában pedig olyan kékbegyek is élnek, amelyek a mell fehér csillaga helyett rozsdavörös foltot viselnek. A kékbegy a fülemüléssel rokon madár, és éppen olyan szívesen szaladgál a nedves talajon, mint amazok.

A hímek éneklés közben mindig valami kiemelkedő pontra ülnek fel, és nádszárlól, fa vagy bokor ágáról, villanydrótról hallatják szép és változatos strófáikat.

A halastavak partjainál vagy más hazai vizeknél élő kékbegyek a tücsök ciripelésétől kezdve a nádiposzták hangjain keresztül a fürjekas pitypalattyolásáig mindent tökéletesen képesek utánozni.

A kékbegyek a földön fészkelnek, fűcsomó alatt, töltés oldalában készítik jól elrejtett otthonaikat. A fiókák közül a hímek, alighogy önállóakká váltak, halkan csicseregni kezdenek. Már ekkor lesik, tanulják azokat a hangokat, amelyeket majd énekükbe szőnek, amikor a következő tavaszon, kék mellükön a fehér csillaggal visszaérkeznek a messzi Afrikából.

Forrás

SCHMIDT Egon: *Csalafinta madarak*. Budapest: Móra Könyvkiadó, 1983, feldolgozás.

A 3. számú kiinduló szöveghez a 15–21. feladat tartozik.

15. A kiinduló szöveg alapján hol fészkel a kékbegy?

- A** vízparton, nádszálak alatt, fűzbokrokon
- B** földön, fűzbokrokon, csenevész fákon
- C** vízparton, fák, bokrok alatt, kis odúban
- D** földön, fűcsomó alatt, töltés oldalában

16. A kiinduló szöveg alapján dönts el, hogy a következő állítás igaz-e vagy hamis! Írd a vonalra az *igaz* vagy a *hamis* szót!

A kékbegy nádasban élő, hangutánzó, költöző madár.

17. A kiinduló szöveg alapján melyik madáréhoz hasonló a kékbegy életmódja?

- A** a nádirigóéhoz
- B** a verébéhez
- C** a fülemüléhez
- D** a pacsirtáéhoz

18. Döntsd el, miért nevezi az író a kiinduló szöveg címében a kékbegyét „ezernyelvű” madárnak!

- A** Mert ezer madár hangját tudja utánozni.
- B** Mert sok madárfaj hangját tudja utánozni.
- C** Mert emberek hangját is tudja utánozni.
- D** Mert a fiókák is tudnak hangokat utánozni.

19. Milyen információkról szerzel tudomást, ha elolvasod a kiinduló szöveget?

- A** A verebek különböző fészkelési szokásairól.
- B** A kékbegyek és a fülemülék költözési szokásairól.
- C** A nádirigók hangutánzási képességeiről.
- D** A kékbegyek különféle szokásairól, viselkedéséről.

20. A kiinduló szöveg megfogalmazása

- A** elbeszélés.
- B** levél.
- C** leírás.
- D** hír.

21. Keresd ki a kiinduló szöveg első mondatából a felsőfokú melléknevet!

A 22–30. feladat

22. Melyik sorban találhatóak csak helyesen leírt szavak?

- A** háj, máj, táj
- B** háj, mály, táj
- C** háj, máj, tály
- D** hály, máj, táj

23. Az alábbi lehetőségek közül melyik igekötős ige?

- A** kiált
- B** meghajolt
- C** beszélt
- D** feleselt

24. Írd ki az alábbi mondatból a toldalékos főnevet!

Olyan fészket tud csinálni, hogy ahhoz a héja, ölyv hozzá nem fér.

25. Találj ki egy szót a sor végére úgy, hogy egy betűt változtathatsz meg az előző szóhoz képest!

csend, rend, reng, rang, _____

26. Az alábbi lehetőségek közül válaszd ki, mi jellemző a népmesékre!

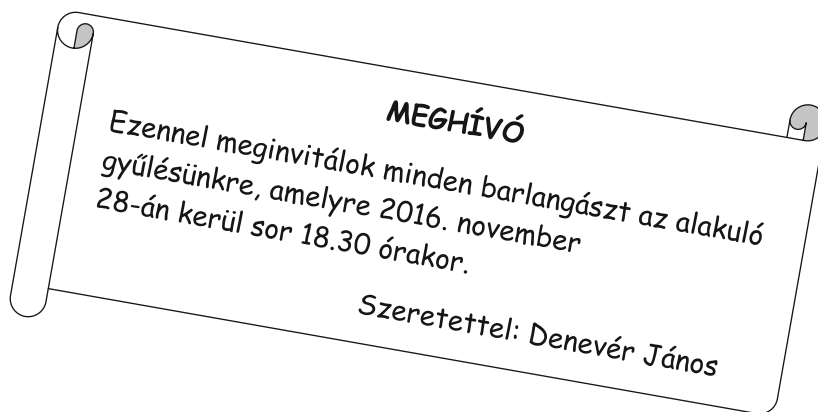
- A** szájhagyomány útján terjed, több változata is lehet
- B** szerzője ismert, csodás lényeket tartalmaz
- C** szájhagyomány útján terjed, egy változata van
- D** szerzője ismeretlen, nem tartalmaz csodás lényeket

27. Válaszd ki az alábbi lehetőségek közül a helyeset!

A magyarok kifejezés

- A** tulajdonnév
- B** tőszámnév
- C** köznév
- D** névmás

28. Milyen adat hiányzik az alábbi meghívóból? Írd le!

29. Olvasd el a szöveget, majd keresd meg és írd le a *kúszik* szó rímpárját!

*Éren-nádon sikló kúszik,
kicsi patak-ágyon vízicsibe úszik.
Ér tükrében látszik az ég is,
feje tetején a vízicsibe-nép is.*

30. Az alábbiak közül melyik esetben van minden szó helyesen szótagolva?

- A** ágy-át, fecs-eg, mesz-sze, a-lu-szik
- B** á-gyát, fe-cseg, mesz-sze, a-lu-szik
- C** á-gyát, fe-cseg, me-ssze, a-luszik
- D** á-gyát, fe-cseg, mesz-sze, al-u-szik

VÉGE A FELADATLAPNAK.

© Ilustráció: Mgr. Alica Záhorská

